

2022_Anul AGÂRBICEANU (XIV): Muma mea, Ana!

- venea Secaşul cu armăsari? - între cei opt copii ... eu sînt al doilea!

- era lacomă după orice cuvîntare? - din prima copilărie ...!

Muma mea, Ana,
e originară, și după mamă
și după tată, din Cenade.
E născută Olariu!
n-a învățat să scrie
și să citească ...
Era lacomă după
orice cuvîntare ...
Muma ne pomenea
de multe ori cum citea ...
O, Arghire, lungă cale
Lungi sînt chinurile tale!
Cei care trăiau în
fărădelegi nu-i erau
numai indiferenți ...!
Îi plăcea viața curată,
cinstită, în muncă
și hârnice!

Între cei opt copii
ai lui
Nicolae
și
Ana
Agârbiceanu
din
Cenade,
din
ulița
Borşului
...
eu
sunt
al
doilea!

mama
scriitorului
Ana
Agârbiceanu

Anul Agârbiceanu
Anul tinerilor oțeliți!

șagunism - tribunism

2022 **pe urmele lui Ion Agârbiceanu** **2022**

Reluăm „Mărturisirile” lui Ion Agârbiceanu, din cartea „Mărturisiri literare” - organizate de D. Caracostea în anii 1932-1933-, ediție îngrijită și introducere de Iordan Datcu (Editura Minerva, București, 1971). Continuăm reproducerea: «**Muma mea, Ana, e originară, și după mamă și după tată, din Cenade. E născută Olariu.** Familia ei locuia la cîmp, în partea de hotar numită Capul Dealului. Acolo aveau case de piatră, pămînt destul, stupi. Deși din familie fruntașe, cum locuia la 5-6 km, departe de sat, n-a umblat la școală, și așa n-a învățat să scrie și să citească. Toată copilăria și anii fetei a trăit afară la cîmp, păzind vitele, oile, ajutînd, mai tîrziu, părinților la economie. Duminicile și în sărbători se făcea luntre-punte să vină în sat la biserică.

Din rîvna cu care își asculta copiii citind, din durerea ei mărturisită de atîtea ori că nu cunoaște acest meșteșug minunat, dau cu socoteala cu ce plăcere va fi ascultat în copilăria ei pe unii știutori de carte care se rătăceau pînă în Capul Dealului. Între aceștia erau și păcurari mărgineni, știutori de slovă, care purtau în traistele lor, pe lîngă ceasloave, și exemplare din primele noastre cărți populare. **Muma ne pomenea de multe ori cum citea unul din niște cărțulii** istoria „preafrumosului Arghir și Elena” și din Leonat și Dorofata. Știa și pronunța așa aceste titluri. Și ne recitea și versuri din ele. Îmi mai aduc aminte de acestea, auzite cînd eu încă nu știam citi: „**O, Arghire, lungă cale/ Lungi sînt chinurile tale**”.

Avea un simț dezvoltat pentru frumusețile naturii. Aproape de Capul Dealului curgea un râuleț, mai mult un pârâu, Secașul. Când venea potopul, Secașul creștea și se revărsa. Muma povestea cu plăcere cum „**venea Secașul cu armăsari**”, în valuri mari. Mi se pare că am folosit și eu undeva această metaforă, pe care am auzit-o de la ea la o vîrstă în care nici n-am înțeles-o. Îi plăcea „vremea tare”, când tuna și fulgera. „Numai să fie curată”, zicea ea. Adică să nu aducă piatră. Îi plăcea cerul înstelat și nu se putea minuna destul de „**puterea lui Dumnezeu**”. Nu admitea tîlcul științific al universului. Se bucura de luncile cu iarbă înspicată, de mireasma finului proaspăt, de umbra căpițelor de fin, de lanurile gata de secere. Și când bătea ghiața și nimicea semănăturile, se văita nu numai pentru pagubă, dar și pentru frumuseța apusă. „Nu-mi mai vine să le văd”, spunea ea. Avea o bună putere de intuiție și judeca foarte drept și adînc. După ce începusem să scriu, un prieten îmi spuse odată: **-Acum știi de la cine ai moștenit talentul de scriitor.** - De la cine? - **De la mama ta.** Am fost deunăzi cu dînsa la oraș, cu căruța. Treceam pe lîngă un pămînt boieresc, în care se semănase porumb. Deodată îmi zice: „**Cum cred ăștia să ne ia limba?** Privește în porumbiștea asta. Vezi fire de luțernă? - Văd, răspund eu. - Apoi, bine, aici a fost semănată luțernă înainte cu zece ani. De atunci, grîu și altele. Și vezi că rădăcina luțernii încă n-a pierit?”. **Era lacomă după orice cuvîntare**, dar mai ales după predicile din biserică și de la morți. Știa din copilărie toate rugăciunile și Simbolul Credinții, poruncile, tainele. Era, de tînră, credincioasă și religioasă. Mi-aduc aminte că odată, fiind vorba de rugăciune, îmi spuse că în pruncia ei a văzut, cum păștea vitele, un păcurar care căutase un pârâu, pe unde era mai larg, și-l tot sărea, de pe un mal pe altul. S-a apropiat să vadă ce-i cu el. Omul era numai apă de atîta sărit, și-l auzi spunînd cu toată sinceritatea: „Asta-i a ta, Doamne!, la o săritură; „asta-i a mea, Doamne!, la cealaltă. Ce faci, bade Costane? l-a întreat. Omul n-a răspuns pînă nu și-a făcut legea lui. – „Ce să fac, Anișoară, iată mă rog și eu lui Dumnezeu; că ocinași nu știu; atîta știu și atîta pot”. Muma istorisea această întîmplare foarte pătrunsă și spunea: „cine știe, poate i-a fost mai primită rugăciunea lui decît a altora”. Mi se pare că am utilizat undeva felul de rugăciune al păcurarului. **Vedea pretudîndena mîna lui Dumnezeu.** Avea o vorbă pe care a spus-o pînă în clipa morții: „**Doamne, mulțumescu-ți de ce mi-ai dat și de ce nu mi-ai dat**”. Era tristă și nemîngîiată nu numai cînd nu putea merge ea la biserică, dar și cînd nu putea să-l ducă pe tata, sau, mai tîrziu pe noi copiii. Sau cînd, mai mărișori, nu ascultam Liturgia pînă la sfîrșit.

Nu se ruga din obicei: avea o plăcere, o bucurie să se roage. Și-și punea mare nădejde în rugăciune. Credea cu tărie că cu rugăciunile ei l-a dezobișnuit pe tata să mai întîrzie serile prin crîșme, pentru a asculta cîntece, cum spunea el, dar și pentru legăturile cu niște prieteni cărturari: popa, dascălul, un sas fruntaș. Ținea la popii care slujeau, cîntau și predicau frumos, dar cu condiția să fie oameni de omenie. Pe bețivi nu-i putea suferi, fie popă, fie om de rînd. Cum nu putea suferi nici un păcat mare. Nu-i plăcea să audă nici vorbindu-se despre asemenea lucruri. **Cei care trăiau în fărădelegi nu-i erau numai indiferenți**, ci, după ce vedea că nu se îndreaptă la nici un sfat, ajungeau inexistenți. **N-am auzit-o vorbind de rău, clevetind despre alții.** Dacă altcineva începea să hulească în fața ei, îl oprea schimbînd vorba. **Îi plăcea viața curată, cinstită, în muncă și hărnicie.** Nu era mulțumită cu orînduirea socială, cu împărțirea în oameni prea avuți și prea săraci. În copilărie am auzit-o odată vorbind cu multă milă de soarta țiganilor. „**Sînt oameni și ei și trăiesc ca dobitoacele.** Cînd mănîncă un țigan o mîncare bună? Din Crăciun în Paști și poate nici atunci”. În viața zilnică părea aspră, uneori neîndurată în porunci, cerea mai mult decît putea da un copil, dar numai cînd era necăjită de grijile casei și a creșterii celor opt copii,

patru feciori și patru fete. Totuși nu părea că se emoționează ușor. La ascultarea unei predici frumoase rămânea însă de multe ori cu ochii în lacrimi.

Era plină de voință și stăruitoare. În mare parte ei se datorește purtarea la școală la oraș a celor patru frați. La bătrânețe plîngea ușor, mai ales de grijile și necazurile copiilor. **În 1915, un an după începerea războiului, venind la mine în Orlat**, lângă Sibii, unde eram preot, vorbeam de primejdiile ce ne-ar paște pe noi intelectualii români cînd va intra România în război.

- **Ce bine-i de aceia care au trecut de mult în țară**, zisei eu.

- Treci și tu, mi-a spus ea, privind munții de la graniță. **Între cei opt copii ai lui Nicolae și Ana Agârbiceanu din Cenade, din ulița Borșului** - nu mai știu numărul și societatea de asigurare contra focului, a cărei tăbliță era bătută pe porțiță, alătura de numărul casei -, **eu sînt al doilea**. Vag îmi amintesc de întîiele jocuri cu copiii din vecini „de-a boii”, „de-a mașina”, sau în praful drumului, în părăul care se umfla cînd veneau ploile mari, ori căutînd perele coapte în marea buruienilor și urzicilor prin grădini, recitînd versurile de afurisanie: -, **Dă-mi, drace, ce-ai furat/ Că te duc la spînzurat**’. Sau altele, fără legătură cu comoara căutată: -, **Ui lup, pui de lup,/ Fugi din cale să mă duc,/ Că vine gadina,/ Și ne mîncă noatina**”.

Și cînd am ajuns mai mărișor, nu eram cutezător în jocuri. Mai mult stam și priveam cum se joacă alții. Nu eram nici îndemînat. Poate doar în feluritele jocuri de-a mînea, „de-a lungă”, „ca pe la Pînca”, dacă făceam ispravă. Îmi aduc aminte de un joc pe care-l admiram nu atît pentru desfășurarea lui, cît pentru versurile de care era însoțit. Cei care îl jucau erau băiețandri și fetișcane. Doi închipuiau cu mîinile ridicate o poartă, tineretul formînd un lanț lung, alternîndu-se băieți și fete, treceau pe sub poartă, portarii prindeau pe cel din urmă. Toți cîntau mereu un text, din care nu mai rețin decît următoarele versuri: - **Floare mirioare,/ Mie mi se pare/ Că-s mai mulți la voi,/ Mai puțin la noi/ -Dacă vi se pare,/ Haideți și v-alegeți/ Din gloata din toată/ Oacheșă din coadă,/ Că-i cu geana trasă./ Ca o preuteasă**”.

(va urma)

Marius HALMAGHI

Sursa online:

[https://www.tribuna.ro/stiri/cultura/2021-anul-agarbiceanu-xiv-muma-mea-ana-venea-secasul-cu-
armasari-intre-cei-opt-copii--eu-sint-al-doilea-era-lacoma-dupa-orice-cuvintare-din-prima-
copilarie-163734.html](https://www.tribuna.ro/stiri/cultura/2021-anul-agarbiceanu-xiv-muma-mea-ana-venea-secasul-cu-armasari-intre-cei-opt-copii--eu-sint-al-doilea-era-lacoma-dupa-orice-cuvintare-din-prima-copilarie-163734.html)

The screenshot shows a web browser window with the URL: [tribuna.ro/stiri/cultura/2021-anul-agarbiceanu-xiv-muma-mea-ana-venea-secasul-cu-
armasari-intre-cei-opt-copii--eu-sint-al-doilea-era-lacoma-dupa-orice-cuvintare-din-prima-c...](https://www.tribuna.ro/stiri/cultura/2021-anul-agarbiceanu-xiv-muma-mea-ana-venea-secasul-cu-armasari-intre-cei-opt-copii--eu-sint-al-doilea-era-lacoma-dupa-orice-cuvintare-din-prima-copilarie-163734.html)

The website header features the logo for **Tribuna** with the tagline "Dintotdeauna pentru totdeauna!". Below the logo is a navigation menu with categories: Eveniment, Actualitate, Stiri de pe strada mea, Sport, Cultura, Sanatate, Timp liber, Tribuna femeilor, and Descopera lumea.

The main content area displays the article title: **2021-Anul Agârbiceanu (XIV): Muma mea, Ana! - venea Secașul cu armăsari? - între cei opt copii ... eu sînt al doilea! - era lacomă după orice cuvîntare? - din prima copilărie ...!**

Below the title, the author is listed as **Marius HALMAGHI**, the publication date is **03.04.2022 20:50**, and there are **224 vizualizari** and **0 comentarii**.

A small image shows a man and a woman sitting at a table, possibly in a cafe or office setting.

În: **Tribuna**, 3 aprilie 2022